

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	alapképzés	Tagozat	nappali	Tanév/félév	
Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна	Навчальний рік/семестр	I/1.

Tantárgyleírás 2021/2022

Силабус 2021/2022

A tantárgy címe Назва навчальної дисципліни	A magyar irodalom története: Folklór, régi magyar irodalom és a felvilágosodás irodalma Історія угорської літератури: Угорська фольклор і давня угорська література та епохи просвітництва
Tanszék Кафедра	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program Освітня програма	014 Középfokú oktatás Nyelv és irodalom (magyar) 014 Середня освіта (Угорська мова та література)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka) Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 6 Előadás: 30 Szeminárium/gyakorlat: 60 Laboratóriumi munka: Önálló munka: 90 Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів: 6 Лекції: 30 Семінарські/практичні заняття: 60 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 90
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím) Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти)	Mádi Gabriella, doktorandusz, maadi.gabriella@kmf.org.ua Kész Margit, (PhD), kesz.margit@kmf.org.ua II. RFKMF Filológia Tanszék, Magyar tanszéki csoport, 202 terem. Маді Габрієлла Яношівна, аспірантка, maadi.gabriella@kmf.org.ua Кейс М.Ю. доцент kesz.margit@kmf.org.ua ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, кафедра філології, відділення угорської філології, зал 202.

викладача/ів)	
A tantárgy előkövetelményei	
Пререквізити навчальної дисципліни	
A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	<p>A tantárgy célja, hogy fejlessze a diákok képességeit a művészi alkotások mélyreható tanulmányozásában. Az előadások az ősköltészet, a középkor és reneszánsz kultúra és írásbeliség magyarországi jellegzetességeit mutatja be. A szemináriumokon alapszövegek közös olvasására és a megismert megközelítési módok alkalmazására kerül sor. Fontos, hogy a hallgatók jártasságot szerezzenek és megismerjék a régi magyar irodalom kiemelkedő alakjait, és azok alkotásait. Megismerjék a mai értelemben vett irodalom kialakulásához vezető állomásokat. Cél, hogy jártasságot adjon az irodalmi fogalmak között, általános irodalom- és mentalitástörténeti ismeretséget biztosítson, tudatosítsa a kultúra történetiségét a hallgatókban.</p> <p>A tantárgy főbb témakörei:</p> <p>Történelmünk honfoglalás előtti állomása. Szóbeli költészetünk állapota a honfoglalás korában. Az egyházi kultúra kezdetei. A szórványemlék és a latin nyelvű irodalmi emlékek. A magyar nyelvű vallásos irodalom kezdetei. A Margit-legendá. A Ferenc-legendá.</p> <p>A reneszánsz kultúra kialakulása és a humanizmus. Janus Pannonius munkásságának korszakai.</p> <p>A magyar reformáció jeles személyiségei. Bornemissza Péter, Tinódi Lantos Sebestyén. A reneszánsz fénykora. Balassi Bálint. Sztoicizmus és manierizmus. Rímay János munkássága</p> <p>A barokk hőskora, főnemesi udvari irodalom. Zrínyi Miklós, Kemény János.</p> <p>A Rákóczi-szabadságharc politikai irodalma. II. Rákóczi Ferenc tevékenysége.</p> <p>A késő-barokk irodalma. Mikes Kelemen. Faludi Ferenc élete, prózai művei.</p> <p>A magyar folklórkutatás története a kezdetektől napjainkig. A folklorizmus és folklorizáció.</p> <p>A hősi ének, sámánének, archaikus ima, siratóének.</p> <p>A népmese és monda fogalma, elnevezése, műfaji meghatározása. Népballada és a népdal meghatározása, története, csoportosítása. Kisepikai prózaműfajok</p> <p>Népi írásbeliség. A hagyományos népköltészet átalakulása. Magyar népszokások. Néphit, népi gyógyászat, népi vallásosság.</p> <p>"A magyar irodalom története: A felvilágosodás irodalma" tárgy a régi magyar irodalomra épül, tanításának célja az, hogy fejlessze a diákok képességeit a művészi alkotások mélyreható tanulmányozásában, kialakítsa a diákokban az alkotók kreativitásának művészi és kritikai értékelésének képességét, a logikailag és ésszerűen kifejezett gondolatok kifejtését, a tényleges anyag és alapfogalmak ismeretének rendszerezését.</p> <p>A tantárgy összetevői</p> <p>Főúri és nemesi irodalmi törekvések a 18. század utolsó harmadában.</p> <p>Teleki József és Fekete János műkedvelői irodalmi tevékenysége. Orczy Lőrinc költészete.</p> <p>A testőrírók Bessenyei György társasága. Barcsay Ábrahám, Báróczi</p>

Sándor irodalmi tevékenysége.
 Bessenyei György élete, művei. Kulturális programja.
 Irodalomtörténeti jelentősége.
 A deákos költők. Baróti Szabó Dávid, Rájnis József és Révai Miklós irodalmi tevékenysége. Hagyományörző írók. Gvadányi József és Dugonics András művei.
 Magyar Museum megalapítása. Batsányi János pályaképe. Tanulmányai, bírálati. Batsányi költészete. Nézeteltérései Kazinczyval.
 Kazinczy pályaképe. Fordításai, irodalomszervezői tevékenysége. Költészete. Orpheus folyóirat. A nyelvújítási harc. Önéletrajzi művei.
 Magyar szentimentalizmus. Dayka Gábor költészete.
 Kármán József irodalmi programja.. Fanni hagyományai c. regény értelmezése.
 Csokonai Vitéz Mihály pályaképe, élete. Az életmű egységének problémája. Stílusirányok vegyülése.
 Berzsenyi Dániel pályaképe. Költészetének jellege és korszakai Reformkor. Az irodalmi élet átalakulása. Klasszicizmus, romantika, realizmus, népiesség.
 Kisfaludy Károly pályaképe.
 Kölcsey Ferenc pályaképe. Kölcsey és a szentimentalizmus. Költészete. Kölcsey és a romantika. Történelemszemlélete. Történetbölcséleti tanulmányai, irodalmi kritikái.
 A modern magyar színjátszás kezdetei. A Nemzeti Színház megalakulása. Katona József pályaképe. A Bánk bán.
 Vörösmarty Mihály pályaképe, szerepe kultúránkban.
 Vörösmarty költészetének jellemző vonásai.
 Petőfi Sándor pályaképe. Népies korszaka.

Метою викладання навчальної дисципліни “ Історія угорської літератури” сформувати у студентів навички глибокого проникнення у текстуальне вивчення художніх творів, вміння давати художньо-критичну оцінку творчості митця, логічно й аргументовано викладати думки, систематизувати знання фактичного матеріалу та основних понять з курсу.
 Інформаційний обсяг навчальної дисципліни
 Періодизація історії угорської літератури. Давньоугорська фольклорна поезія. Лірика. Начало історіографії. Хроніки, літописи.
 Церковна література. Легенди. Притчі. Гімни.
 Література гуманізму. Я. Панноніус. Угорська реформація.
 Історичні та хронікальні пісні. Ш. Тіноді Л.. Життя і творчість Б. Балаші.
 Література епохи бароко. Література куруцького руху. Ф. Ракоці ІІ.
 Патріотична література. Придворне рококо. “Письма з Туриччини” К. Мікеша. Дворянська лірика. Л. Амаде. Ф. Фалуді.
 Історія угорського фольклористичного дослідження від початку до наших днів. Фольклоризм та фольклоризація.
 Героїчна пісня, шаман, архаїчна молитва, траур.
 Поняття, назва та жанрове визначення народних казок та легенд.
 Визначення, історія та групування народних балад та народних пісень. Малі прозові жанри

	<p>Народна грамотність. Трансформація традиційної народної поезії. Угорські народні звичаї. Народна віра, народна медицина, народна релігійність. Характерні риси угорського просвітництва. Д. Бешенеї та його просвітництва програма. Поборники традиції. Л. Орці. Й. Гвадані. А. Дугоніч. А. Палоці Горват. Боротьба за створення угорськомовного театру. Сентименталізм. П. Аньош. Г. Дайка. Й. Карман. Республіканський рух. Я. Бачані. Ф Бершегі. Л. Сентйобі Сабо. Просвітництво і народність. Я. Фельді. М. Фазекаш. Життя і творчість М. Чоконаї Вітеза. Друга хвиля класицизму. Ф. Казінці. Д. Бержені. Створення угорської драматургії. Й. Катона. Література епохи романтизму Суспільно-політичні умови розвитку література. Реформа духовного життя суспільства. Публіцистика. Літературно-критичні та науково-популярні журнали. Політична періодика. І. Сечені. Створення Академії наук і товариства Кішфалуді. Від класицизму до національного романтизму. К Кішфалуді. Ф. Кельчеї. Життя і творчість М. Верешмарті. Життя і творчість Ш. Петефі.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A önálló gyűjtőmunka, házi dolgozat során megszerezhető maximuman 60 pont. A vizsgán megszerezhető 40 pont. A vizsgatételek három (két elméleti és egy gyakorlati) vizsgakérdésből állnak: egyenként 15, 15 és 10 pontot érnek</p> <p>Під час самостійного збору та домашнього завдання можна набрати максимум 60 балів. На іспиті можна отримати 40 балів. Елементи іспиту складаються з трьох (двох теоретичних та одного практичного) екзаменаційних питань: по 15, 15 та 10 балів кожен.</p> <p>A felvilágosodás irodalma tematikus modulban két szeminárium munkára kerül sor a félév során az előadások, gyakorlati munkák és önálló munkák tematikájából. A dolgozatokkal maximum 100 pont szerezhető, melyből minimum 60 pont szükséges ahhoz, hogy a diák beszámolóhoz legyen engedve.</p> <p>A beszámoló során a diák tudása 100 pontos skálán kerül értékelésre, a bolognai rendszernek megfelelően.</p> <p>У тематичному модулі «Епохи просвітництва» протягом семестру відбуватимуться дві тематичні контрольні роботи з тем лекцій, практичних робіт та самостійної роботи. За ТКР можна отримати максимум 100 балів, з яких для допуску студента до заліку потрібно мінімум 60 балів.</p> <p>Під час заліку знання студента оцінюються за 100-бальною шкалою, відповідно до Болонської системи.</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p>	<p>Az elsajátítandó szakmai kompetenciák: A magyar szakos bölcsész - Tájékozott a magyar irodalom legfontosabb jelenségeinek és azok tagolódásának, általánosan elfogadott jellemzőinek és</p>

<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>adatainak, a magyar irodalmi hagyomány legfontosabb szövegeinek és alkotóinak körében.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Európai és kulturális kontextusokra való kitekintéssel ismeri a magyar irodalom szövegtípusainak, történeti folyamatainak és jelentős korszakainak fő sajátosságait. - Tájékozott a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelési terén. - Tisztában van az irodalomtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. - Képes értelmezni a magyar nyelv és irodalom jelenségeinek nyelvi, illetve irodalmi sajátosságait, valamint a magyar nyelvi és irodalmi hagyományon belüli összefüggéseit, történeti beágyazottságát. - Képes a magyar irodalom műfajilag sokszínű szövegeit és az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket a nyelvtudomány, illetve az irodalomtudomány szempontjából értelmezni. - A szakterületén fölmerülő problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségét mérlegelve képes kiválasztani és alkalmazni a megfelelő nyelvtudományi vagy irodalomtudomány módszereket. <p>Професійні компетенції, які потрібно придбати: Угорський гуманітарний фахівець</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвідомив найважливіші явища угорської літератури та їх поділ, загальноновизнані характеристики та дані, найважливіші тексти та творців угорської літературної традиції. - Оглядаючи їх європейський та культурний контекст, він знає основні особливості типів тексту, історичні процеси та значні періоди угорської літератури. - Поінформований про відомі процедури та методи лінгвістичної та літературної інтерпретації текстів угорської мови та культурних явищ, а також про їх професійно прийнятий контекст та оцінки. - Він знає типові дослідницькі питання, методи аналізу та інтерпретації літературознавства, а також основні технічні терміни деяких своїх підполів. - Здатний інтерпретувати мовні та літературні особливості явищ угорської мови та літератури, а також їх зв'язки та історичну вбудованість в угорську лінгво-літературну традицію. - Здатний інтерпретувати різножанрові тексти угорської літератури та пов'язані з ними культурні явища з точки зору лінгвістики та літературознавства. - Вміє обирати та застосовувати відповідні лінгвістичні чи літературні методи, враховуючи можливість багатогранного методологічного підходу до проблем у своїй галузі.
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p>	<p>Szerb Antal : Magyar irodalomtörténet. – Budapest: Magvető, 2019. Kész Margit: Sok szép imádságot leírtam“;. Archaikus imák a szakrális népi kéziratos füzetekben Ugocsa megye magyar falvaiban.</p>

**Базова література
навчальної дисципліни та
інші інформаційні ресурси**

Базова література
навчальної дисципліни та
інші інформаційні ресурси

In Jakab Albert Zsolt – Peti Lehel (szerk.): Aranymadár. Tanulmányok Tánzos Vilmos tiszteletére. 79–92. Kolozsvár: IDEA Nyomda, 2019.

Archaikus népi imádságok az egyéni vallásgyakorlatban a 21. századi Kárpátalján. In: Tánzos Vilmos (szerk.): Mágia, ima, misztika. Tanulmányok a népi vallásosságról. Kolozsvár: Erdélyi Múzeum-Egyesület. Kríza János Néprajzi Társaság, 2019. 113-130.

Laczházi Gyula, Zrínyi Miklós költészete: A Syrena-kötet és a Szigeti veszedelem, Bp., Napkút, 2018.

Gintli Tibor–Schein Gábor Az irodalom rövid története, Jelenkor, Pécs, 2007.

A magyar irodalom története, I: A kezdetektől 1800-ig, szerk. Jankovits László, Orlovsky Géza, Bp., Gondolat, 2007.

Régi magyar költők tára, XVII. század, I-XVII, Bp., 1959-2016.

Kósa László: A Magyar Néprajz tudománytörténete. Budapest, Osiris Kiadó, 2001

Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalomból, I-II, szerk. Kovács Sándor Iván, Bp., Osiris, 1998-2000.

Magyar Néprajz III-VIII. Budapest, 1988-2000.

Szegedy-Maszák Mihály, Veres András szerk.: A magyar irodalom története 1800-tól 1919-ig. Gondolat Kiadó, Budapest, 2007.

A Magyar folklór (szerk: Voigt Vilmos) Budapest, Osiris Kiadó, 1998.

Nemeskürty István: Bornemissza Péter kísértései

http://epa.oszk.hu/00000/00001/00344/pdf/itk_EPA00001_1986_01-02_183-189.pdf

Csehy Zoltán: Bevezetés a régi magyar irodalom tanulmányozásába
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmj1/Csehy_online_tankonyv1.pdf

Régi magyar irodalom szöveggyűjtemény I. és II.

<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/regi-magyar-irodalmi-1/adatok.html>

<https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/regi-magyar-irodalmi-2/adatok.html>